

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

12. 2. 2024. – 16. 2. 2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 19. 2. 2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12. 2. 2024. – 16. 2. 2024.

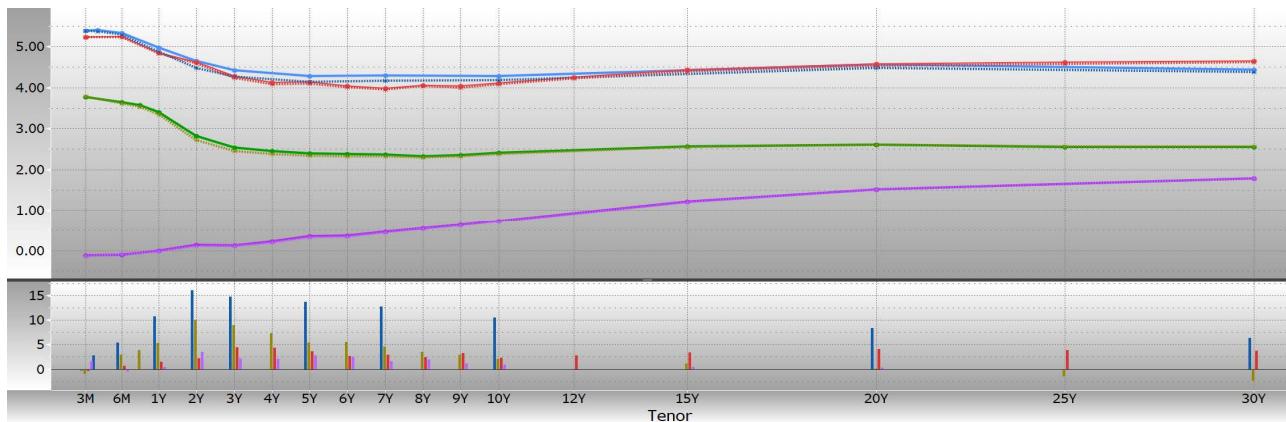
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan									
	9.2.24	-	16.2.24	9.2.24	-	16.2.24	9.2.24	-	16.2.24							
2 godine	2,72	-	2,82	↗	4,48	-	4,64	↗	4,60	-	4,62	↗	0,11	-	0,15	↗
5 godina	2,34	-	2,39	↗	4,14	-	4,27	↗	4,10	-	4,14	↗	0,33	-	0,35	↗
10 godina	2,38	-	2,40	↗	4,18	-	4,28	↗	4,09	-	4,11	↗	0,73	-	0,74	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	9.2.24	-	16.2.24	
3 mjeseca	3,814	-	3,798	↘
6 mjeseci	3,609	-	3,638	↗
1 godina	3,377	-	3,430	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16. 2. 2024. (pune linije) i 9. 2. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Kretanje prinosa obveznica sigurnijih članica eurozone u posmatranom periodu bilo je volatilno. Iako je sedmica započeta smanjenjem prinosa, a zatim i korekcijama naniže, najuočljivija su dva perioda povećanja prinosa. Prvo povećanje prinosa, izraženje na prednjem dijelu krivulje, zabilježeno je nakon objavljenih podataka o potrošačkim cijenama u SAD-u, a što je uticalo na to da investitori pomjere očekivano vrijeme prvih smanjena kamatnih stopa vodećih centralnih banaka. Drugo povećanje prinosa otpočelo je u četvrtak, a intenzivirano je u petak, kad je objavljen podatak o proizvođačkim cijenama u SAD-u, a koji je takođe bio iznad očekivanja. Takođe, većina predstavnika ECB-a svojim izjavama nastavila je da ukazuje na potrebu strpljivosti prije donošenja odluke o prvom smanjenju kamatnih stopa. Neki od članova UV ECB-a naveli su nove prognoze, koje će biti dostupne u martu, kao ključne za takvu odluku. Glavni ekonomista ECB-a, Lane, upozorio je na rizike povezane sa preranim ili prekasnim smanjenjem kamatnih stopa. Uprkos pozitivnom trendu inflacije, Lane je naglasio da je potrebno više vremena kako bi se osiguralo da je cjenovni rast na dobrom putu da dostigne ciljani nivo od 2%. Predsjednica ECB-a, Lagarde, upozorila je na opasnost od brzopletih odluka o smanjenju kamatnih stopa, ukazujući na rast plata koji izaziva inflaciju i ističući potrebu za dodatnim dokazima prije prilagođavanja kamatnih stopa, te naglašavajući važnost sigurnog održivog dostizanja cilja od 2%. Pored toga Lagarde je u EU Parlamentu signalizirala da će ECB vjerovatno nastaviti da se

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati nijihu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

oslanja na držanje obveznica kao dio budućeg okvira monetarne politike, što će vjerovatno uključivati kombinaciju portfolija obveznica i operacija kreditiranja sa različitim ročnostima. Očekuje se da prijedlog ovog okvira bude finaliziran u dolazećim mjesecima. U odnosu na prethodnu sedmicu, prinosi njemačkih obveznica srednjeg i kraćeg roka dospijeća povećani su za 5 i 10 baznih poena, respektivno, a prinosi obveznica duže ročnosti za 2 bazna poena. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica na prednjem dijelu krivulje nisu zabilježili veće promjene, dok su na srednjem i krajnjem dijelu krivulje smanjeni za 4 i 8 baznih poena, respektivno.

Evropska komisija je objavila nove prognoze prema kojima je rast BDP-a eurozone u ovoj godini smanjen na 0,8% sa ranijih 1,2%, dok se za inflaciju očekuje da će nastaviti da se smanjuje na 2,7% ove godine, a zatim na 2,2% u 2025. godini. Za Njemačku, Francusku i Italiju očekuje se da će bilježiti sporiji ekonomski rast nego što je ranije predviđano, pri čemu je Njemačka najveća prepreka rastu eurozone u 2024. i 2025. godini. Asocijacija banaka u Njemačkoj (VDP) objavila je da je tržište poslovnih zgrada u Njemačkoj u prošloj godini zabilježilo najoštiri pad u posljednjih 20 godina, sa očekivanjem dodatnog pada. Cijene ovih nekretnina zabilježile su godišnji pad od preko 10%, što ukazuje na izazovnu 2024. godinu. Nakon ovih podataka, njemački ministar finansija, Linder, istakao je da se tržišta komercijalnih nekretnina nalaze u periodu globalnog prilagođavanja, pripisujući stres rastućim kamatnim stopama. Izrazio je zabrinutost zbog toga što kompanije prilagođavaju svoja očekivanja uslijed neočekivano visokih kamatnih stopa. Ministar ekonomije Njemačke, Habeck, izjavio je da će Vlada Njemačke smanjiti prognoze ekonomskog rasta za ovu godinu na 0,2% sa 1,3% koliko je objavljeno u oktobru prošle godine. Priličnu korekciju prognoza Habeck je pripisao nedavnim odlukama Vrhovnog suda. Takođe, predsjednik Deutsche Bundesbank, Nagel, ukazao je na potencijalnu blagu kontrakciju ekonomije Njemačke u I kvartalu.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period	
1.	BDP – EZ (Q/Q) 2. preliminarni podatak	IV kvartal	0,0%	0,0%	-0,1%
2.	BDP – Nizozemska (Q/Q) prelim.	IV kvartal	0,1%	0,3%	-0,3%
3.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	FEB	17,3	19,9	15,2
4.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	DEC	15,6	13,0	15,1
5.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	DEC	-	5,61	3,88
6.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	DEC	-	31,4	30,5
7.	Industrijska proizvodja – EZ (G/G)	DEC	-4,0%	1,2%	-5,4%
8.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	DEC	-	-16,3%	-8,0%
9.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	DEC	-	0,3%	0,6%
10.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	DEC	-	2.862,8	2.855,0
11.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) prelim.	IV kvartal	-	0,3%	0,2%
12.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (Q/Q)	IV kvartal	7,5%	7,5%	7,5%
13.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	JAN	-	3,6%	3,6%
14.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	JAN	3,4%	3,4%	4,1%
15.	Stopa inflacije – Španija (final.)	JAN	3,5%	3,5%	3,3%
16.	Stopa inflacije – Irska (final.)	JAN	2,7%	2,7%	3,2%

SAD

Prinosi američkih državnih obveznica tokom protekle sedmice zabilježili su rast duž cijele krivulje pod uticajem objavljuvanja podataka o potrošačkim i proizvođačkim cijenama, koji su ukazali na to da su inflatori pritisici i dalje prisutni, dok su očekivanja o početku smanjenja kamatnih stopa od strane Fed-a pomjerena za juni ili čak drugu polovicu godine. Istraživanje koje je sproveo Fed iz Njujorka pokazalo je da su očekivanja potrošača vezano za inflaciju u SAD-u u srednjoročnom periodu smanjena na najniži nivo od 2013. godine. Očekivana inflacija za tri godine unaprijed smanjena je na 2,35% u januaru, što je rekordno nizak nivo u posljednjih skoro 11 godina, koliko se istraživanje sprovodi. Medijani odgovora za očekivanu inflaciju za 1 i 5 godina unaprijed (3% i 2,5%, respektivno) ostali su nepromijenjeni u odnosu na prethodni mjesec.

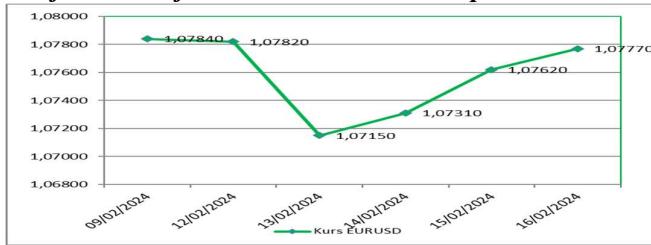
Pojedini zvaničnici Fed-a, uključujući Barkina i Collinsa, postavili su novu granicu za smanjenje kamatnih stopa, fokusirajući se na šire smanjenje pritisaka na cijene, posebno u sektorima nekretnina i usluga. Barkin je istakao da

postoji rizik da će se preduzeća oduprijeti značajnim korekcijama povećanja cijena, što predstavlja nastavak inflatornog pritiska uprkos tome što se inflacija približava cilju. Ministrica finansija SAD-a, Yellen, potvrdila je napredak u smanjenju inflacije, uprkos najnovijim mjesecnim podacima koji ukazuju na tvrdoglavost rasta cijena, posebno u ključnim troškovima domaćinstava. Yellen je naglasila oprezan pristup varijabilnosti iz mjeseca u mjesec, ističući kontinuirani napredak u usklađivanju inflacije sa dugoročnim ciljem Fed-a od 2%

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	JAN	2,9%	3,1%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	JAN	3,7%	3,9%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JAN	0,6%	0,9%
4.	Maloprodaja (M/M)	JAN	-0,2%	-0,8%
5.	Indeks cijena uvezenih dobara (G/G)	JAN	-1,3%	-1,3%
6.	Indeks cijena izvezenih dobara (G/G)	JAN	-	-2,4%
7.	Broj inicijalnih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	10. feb	220.000	212.000
8.	Broj kontinuiranih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	3. feb	220.000	212.000
9.	Industrijska proizvodnja (M/M)	JAN	0,2%	-0,1%
10.	Iskorištenost kapaciteta	JAN	78,8%	78,5%
				78,7%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0784 na nivo od 1,0777.

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice objavljeni su ključni ekonomski parametri, poput stope nezaposlenosti, BDP-a i stope inflacije, što se odrazilo kako na prinose britanskih obveznica, tako i na kurs GBP, koja je bilježila volatilna kretanja. Ekonomija Velike Britanije neočekivano je zabilježila kontrakciju u IV kvartalu 2023. godine, što je uzrokovalo tehničku recesiju neposredno uoči opštih izbora. Prema preliminarnim podacima, BDP je u IV kvartalu smanjen za 0,2% godišnje, ispod očekivanja (0,1%). Vjerovatnoća da će doći do promjene monetarne politike i smanjenja kamatnih stopa povećana je na 70% sa 65%. Članica MPC BoE, Megan Grin, izjavila je da iznenađenje nije veliko i da ne bi trebalo značajno promjeniti stav Odbora BoE. Naglasila je da treba biti oprezan sa inflacijom, te da je bitno održavati određen nivo, a ne imati kratke fluktuacije oko ciljanog nivoa od 2%. Članica Odbora BoE, Catherine Mann, potvrdila je da je zabilježena recesija u Velikoj Britaniji, ali je izrazila optimizam u pogledu izgleda za 2024. godinu. Mann je dodala da se treba fokusirati na pozitivne podatke, koji mogu dati bolje izglede u budućnosti. Stopa inflacije u januaru je zadržana na istom nivou kao i u mjesecu ranije, dok je stopa nezaposlenosti u Velikoj Britaniji u decembru smanjena, ispod očekivanja. Guverner BoE, Bailey, izjavio je da ih inflacija, koja je slabija od očekivanog nivoa u januaru, prilično „ostavlja“ tamo gdje su i bili, ukazujući da podaci nisu značajno promjenili stav BoE. Bailey je priznao da su podaci koji su objavljeni ohrabrujući, ali je upozorio da su inflacija usluga i rast plata i dalje previsoki da bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2%.

Glavni ekonomista BoE, Pill, je tokom konferencije u Vašingtonu naglasio da je momenat smanjenja kamatnih stopa još uvijek „daleko“, napominjući da je potrebno da se isključi uporna inflacija prije nego što se razmotri bila kakva promjena politike. Dodao je da je jasan napredak ka ciljanom nivou inflacije, ali da je potrebno još nekoliko mjeseci praćenja prije razmatranja promjene kamatne stope.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	DEC	4,0%	3,8%	3,9%
2.	Broj zahtjeva nezaposlenih za pomoć	JAN	-	14.100	5.500
3.	Prosječne sedmične zarade G/G	DEC	5,6%	5,8%	6,7%
4.	Stopa inflacije (G/G)	JAN	4,1%	4,0%	4,0%
5.	Indeks maloprodajnih cijena	JAN	5,1%	4,9%	5,2%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G)	DEC	-0,4%	0,6%	0,1%
7.	Trgovinski bilans (u milijardama GBP)	DEC	-2,4	-2,6	-3,7
8.	BDP (G/G) P	IV kvartal	0,1%	-0,2%	0,2%
9.	BDP (Q/Q) P	IV kvartal	-0,1%	-0,3%	-0,1%
10.	Izvoz (G/G) P	IV kvartal	-	-2,9%	-0,8%
11.	Uvoz (G/G) P	IV kvartal	-	-0,8%	-1,8%
12.	Maloprodaja (G/G)	JAN	-1,6%	0,7%	-2,4%

Tokom protekle sedmice, GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85399 na nivo od 0,85525. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,2628 na nivo od 1,2602.

JAPAN

Fokus tržišnih učesnika u Japanu usmjeren je na ishode pregovora o platama, dok se očekuje da će BoJ zadržati neutralan stav do kraja drugog kvartala, prikupljajući potrebne podatke za donošenje daljih odluka. Rast kursa USDJPY izazvao je zabrinutost u vezi sa mogućim negativnim uticajima na ekonomiju Japana, koja u velikoj mjeri zavisi od trgovine, te mogućim intervencijama japanskih vlasti kako bi se podržao JPY. Japan planira da izda prve državne zelene obveznice namijenjene finansiranju razvoja čiste energije (energije koja ne emituje zagadivače vazduha). Investitori očekuju veliku potražnju s obzirom na nedostatak zelenih obveznica denominiranih u JPY na tržištu. Biće izdate desetogodišnje „klimatske“ obveznice, koje podržavaju cilj Japana da do 2050. godine neutrališe emisiju ugljen dioksida. U srijedu je objavljeno da je **BDP Japana u posljednjem kvartalu prošle godine smanjen za 0,4%, nakon prethodnog smanjenja od 3,3%. Ovo neočekivano smanjenje u posljednja tri mjeseca 2023. godine gurnulo je Japan u tehniciku recesiju** i uzrokovalo dileme u vezi sa planom BoJ da ukine svoju politiku negativnih kamatnih stopa i sprovede prvo povećanje od 2007. godine. Tržište trenutno smatra da je vjerovatnoča povećavanja kamatnih stopa do aprila 63%, što je značajno smanjenje u odnosu na 73%, koliko je iznosila na dan prije objavljanja ovog izvještaja. U međuvremenu, **Nikkei indeks povećan je za 1,7%, premašujući 38.800 po prvi put još od decembra 1989. godine**. Guverner Ueda istakao je da se, čak i ako se ne nastavi primjena negativnih stopa, očekuje da finansijski uslovi ostanu stimulativni, s obzirom na trenutne ekonomske izglede. Takođe, naveo je da postoji namjera da se izvrši procjena prikladnosti trenutno prisutnih stimulativnih instrumenata kad se približi cjenovnom cilju, nagovještavajući da je BoJ na putu da ukine negativne kamatne stope u predstojećim mjesecima.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JAN	0,1%	0,2%	0,2%
2.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	JAN	-	-14,1%	-9,6%
3.	Kvartalni BDP sveden na godišnji nivo P	IV kvartal	1,1%	-0,4%	-3,3%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	DEC	-0,7%	-1,0%	-1,4%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	DEC	-	-0,1%	0,3%
6.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	DEC	0,2%	0,7%	-1,4%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 161,00 na nivo od 161,82. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 149,29 na nivo od 150,21.

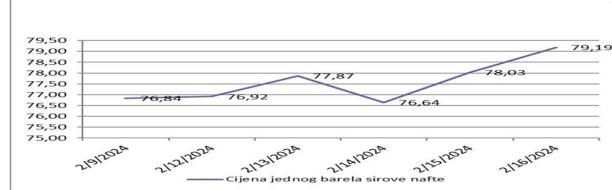
Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak iznosila je 76,84 USD (71,25 EUR). Značajniji skok cijene ovog energenta početkom protekle sedmice zaustavljen je zbog zabrinutosti za globalnu potražnju, uprkos zabrinutosti zbog tenzija na Bliskom istoku, uključujući napade na brodove na Crvenom moru i prekide proizvodnje u rafinerijama. Irak je najavio usklađenost sa svojom proizvodnom kvotom OPEC+, ograničavajući proizvodnju na 4 miliona barela dnevno. Istovremeno, Irak i Kazahstan obavezali su se da će se pridržavati novih ciljeva OPEC+ proizvodnje nafte nakon što nisu ispunili obećano smanjenje proizvodnje u prethodnom mjesecu. S druge strane, prema predviđanjima očekuje se da će američka proizvodnja nafte iz škriljaca porasti na 9,72 miliona barela dnevno sljedećeg mjeseca, što je povećanje od 0,2% u odnosu na januar i predstavlja usporavanje u odnosu na prošlogodišnji prosječni rast. Nastavak rasta cijene ovog energenta podstaknut je eskalacijom tenzija na Bliskom istoku, a što je pojačalo zabrinutost zbog potencijalnih poremećaja u budućem snabdijevanju naftom. Generalno, iščekivanje primirja u Gazi, te regionalni sukobi i napadi jemenskih Huta u Crvenom moru doprinose neizvjesnostima na tržištu. Nakon što je u srijedu EIA izvjestila o neočekivanom porastu zaliha sirove nafte na sedmičnom nivou (za 12 miliona barela), cijena ovog energenta zabilježila je smanjenje. Međunarodna agencija za energiju (IEA) korigovala je prognozu rasta potražnje za 2024. godinu na 1,22 miliona barela dnevno i povećala procjenu rasta ponude na 1,7 miliona barela dnevno. Prema podacima i navodima koje je objavio Bloomberg, Rusija je skoro dostigla svoj cilj za dobrovoljno smanjenje proizvodnje sirove nafte po prvi put od obećanja prošle godine. Krajem sedmice, cijena nafte zabilježila je priličan rast zbog rastućih tenzija u Crvenom moru, podstaknutih eskalacijom sukoba između Hezbolaha i Izraela. Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednog barela sirove nafte zabilježila je najviši nivo u posljednjih skoro mjesec dana, te je iznosila 79,19 USD (73,48 EUR). Cijena nafte povećana je u odnosu na prethodnu sedmicu za 3,06%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.024,26 USD (1.877,10 EUR).

Investitori koji ulažu u ovaj plemeniti metal početkom sedmice bili su u iščekivanju ključnih podataka o inflaciji u SAD-u, kako bi mogli imati uvid u dalje poteze vezane za monetarnu politiku Fed-a. U utorak je cijena zlata smanjena na nivo ispod psihološkog (2.000 USD po unci), odnosno na najniži nivo u posljednja dva mjeseca. Na smanjenje cijene ovog plemenitog metala uticalo je objavljivanje viših od očekivanih podataka o inflaciji u SAD-u. Globalne investicije u fondove koji trguju zlatom na berzi na najnižem su nivou od januara 2020. godine, nakon što su odlivi ubrzani prošlog mjeseca. Zlato će se vjerovatno suočiti s daljim rizikom pada cijene, s obzirom na usporavanje sezonske potražnje u Aziji i smanjenu likvidnost zbog lunarnih novogodišnjih praznika. Sredinom sedmice, cijena zlata kretala se u uskom rasponu, dok su investitori nastavili da smanjuju očekivanja vezana za smanjenje referentne kamatne stopa Fed-a sljedećeg mjeseca. Tržište ovog plemenitog metala obilježila je vijest da je klizište u rudniku zlata u istočnoj Turskoj uzrokovalo nestanak devet radnika i izazvalo zabrinutost zbog kontaminacije cijanidom u najdužoj riječi u zapadnoj Aziji. Smanjenje prinosa američkih državnih obveznica, te deprecijacija USD faktori su koji su uticali na rast cijene zlata tokom trgovanja u četvrtak. Nakon objavljivanja podatka o rastu proizvođačkih cijena u SAD-u iznad očekivanja, cijena zlata je tokom trgovanja u petak inicijalno zabilježila oštar pad, ali je do kraja trgovanja korigovana naviše iznad nivoa od 2.000 USD po unci. Kompanija koja se bavi rudarenjem zlata iz Kazahstana, Polymetal International Plc, saopštila je da će prodati svoju sankcionisani rusku jedinicu u ugovoru vrijednom ukupno 3,69 milijardi USD.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.013,59 USD (1.868,41 EUR). Cijena zlata u protekloj sedmici zabilježila je smanjenje od 0,53% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

